

D A C I A

2 Lei

Ziarul de afirmare românească al Tîntului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru
tărani, preoți și învățători 300 lei.
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

Redacția și administrația:

Timișoara I.

Str. Lonovici No. 2

Telefon:

Redacția și administrația 12-66

Tipografia 14-69

Mai sunt și unguri de bună credință

Statul român, prin noua sa așezare, a încorporat un număr destul de mare de neamuri străine. Sunt germanii, maghiarii, sau rușii, pe cari fostele stăpîniri i-au colonizat cu scopul de a reia breșe în masele compacte ale românilor.

Insulele izolate de streini, din Banat, Ardeal, Bucovina și Basarabia, create cu un scop bine determinat, cu tot sprijinul oficialității, nu au putut da rezultate satisfăcătoare, pentru simplul motiv, că au întîlnit în cale un popor viguros, față de care, toate încercările de desnaționalizare au dat greș.

Între Tisa și Nistru, hotare firești, s'a statornicit neamul românesc, a cărui leagăn nu-l mai poate schimba nici istoria și nici diplomația.

Românii formează majorități zdrobitoare, și această situație a dat țării un sentiment de siguranță în raporturile noastre cu țările străine și ne-a inspirat o atitudine calmă și părintească față de minoritarii dela noi, deși cunoaștem scopul pentru care au fost aduși pe aceste meleaguri.

N'am cerut niciodată minorităților acte de trădare, pentru că acestea n'au nici un rost din moment ce se bucură de toate libertățile politice, culturale sau economice. Le-am cerut să fie cetățeni loiali, satisfăcând obligațiunile dela care nu se pot sustrage nici românii.

Cei mai mulți dintre ei au înțeles acest lucru. Oficialitatea din Budapesta însă, are anumite rezerve. Guvernele din Ungaria vreau să uite cu dinadinsul, că un popor mic, cum e cel maghiar, nu poate ținea în robie neamuri, cari din punct de vedere numeric și cultural, stau mult deasupra Țării Ungurești. Pretențiunile Ungariei sunt absurde și ridicole.

Agitațiile dela Radio-Budapesta, de care ne-am mai ocupat, au un scop bine precizat: de a creia perturbațiuni în organismul statului român. Or, vecinii noștri uită că în fruntea Statului român se află un „cârmaci” bun, — după cum se exprima deunăzi un ziarist francez.

Neadevărurile pot strica, cel mult, minorității maghiare din România.

Ne bucură sincer că această minoritate s'a grăbit, ca prin glasul ei, autorizat, să desmintă știrile răspândite în legătură cu „revoluțiile” și „cimitirele” de maghiari cari ar fi căzut pradă „sălbăticiii valahe”.

„Bănăți Hiradó” și „Déli Hirlap”, oficiosul maghiarilor din Banat, talmăcind populației maghiare nedumerirea sa față de propaganda celor dela Budapesta, se întrebă și îi întrebă pe ungurii de aici, dacă au văzut vre-un „mort” sau vreo „revoluție” în orașele din Transilvania?

Mai sunt și unguri de bunăcredință, pentru că, după cum aminteam, noi nu le cerem acte de trădare, dar e în interesul lor ca neadevărurile urzite într-o formă atât de trasă de păr, să fie lămurite în conformitate cu realitatea.

Iar ceea ce privește raporturile cu Ungaria îndosebi discuțiile ce s'ar angaja în viitor între cele două foruri, guvernul român va trebui să țină cont și de activitatea ce o desfășoară neoficial cercurile ungurești, nu numai de unele declarații de complezență făcute din când în când de ministrul de externe.

ROMULUS P. ROȘU

Declarațiile dlui Chamberlain

Reprezentanți militari anglo-francezi la Moscova

Tratatul comercial anglo-japonez nu va fi abrogat fără consultarea prealabilă a dominioanelor

Manifestații antiengleze la Tokio

LONDRA, 1 (Rador). Chamberlain a declarat în ședința de ieri a Camerei Comunelor următoarele:

Guvernul sovietic a fost de părere ca în stadiul actual al negocierilor ar fi util să se înceapă și conversații cu caracter militar.

Guvernul francez și britanic au admis această părere și au fost luate măsuri pentru trimiterea unor reprezentanți militari la Moscova, în cel mai scurt timp posibil.

CONVERSAȚIILE POLITICE VOR CONTINUA

Paralel cu conversațiile militare, vor continua și conversațiile politice, în vederea ducerii la bun sfârșit a textului acordului politic.

Delegația britanică va fi condusă de amiralul sir Reginald Drake, de generalul de aviație sir Charles Burnett și de generalul John Haywood.

Răspunzând mai multor parlamentari cari cereau abrogarea tratatului comercial anglo-japonez, Chamberlain a declarat că aceasta e o chestiune care cere cea mai atentă examinare. „Regret că nu pot face azi nicio declarație în această privință, ar fi necesare consultații cu guvernele dominionurilor” — a spus pre mierul englez.

Laburistul Henderson a propus ca guvernele american și britanic să ducă aceeași politică cu privire la invazia japuns: în general, țelurile guvernelor puse în general, țelurile guvernelor american și englez sunt similare, dar condițiile nu sunt exact aceleași. Woel-

backer, laburist: deosebire este că guvernul britanic a fost mult mai mult

provocat decât cel american de către autoritățile japoneze.

Patrioții japonezi manifestă contra Angliei

Tokio, 1. (Rador). — Peste 50.000 de persoane din diferite organizații patriotice au defilat astăzi pe străzile orașului manifestând contra Angliei.

În piețele publice au luat cuvântul mai mulți oratori cari au cerut întreruperea imediată a negocierilor cu Anglia, care ar căuta doar să tărăgâneze lucrurile.

Armata japoneză simpatizează cu mișcarea antiengleză

Tientsin, 1. (Rador). Purtătorul de cuvânt al armatei japoneze din China a declarat Luni presei că armata nu va lua nici-o măsură contra mișcării antibritanice atâta vreme cât aceasta nu va eși din cadrul legalității.

Tokio, 1. Corespondentul agenției Reuter crede a ști că guvernul japonez pretinde ca în actualele discuții privitoare la Tientsin,

chestiunile economice trebuie să aibă întâietate asupra celor privitoare la pace și ordine. Delegații britanici cer însă ca în primul rând să fie examinate problemele privitoare la pace și ordine în Tientsin. La Tokio domnește impresia că de soluționarea chestiunilor economice depinde soarta conferinței anglo-japoneze.

Comunicatul asupra tratatelor anglo-japoneze

TOKIO, 1. (Rador). După terminarea reuniunii plenare a conferinței anglo-japoneze biroul de informații al Ministerului Afacerilor Străine a dat publicității un comunicat spunând între altele:

„Conversațiile s'au referit la chestiunile privitoare la menținerea păcii și ordinii la Tientsin.

După ce a ascultat o expunere a șefului

politic al poliției municipale britanice din Tientsin, conferința a hotărît să trimeată spre examinare subcomitetului unele puncte privitoare la această chestiune.

Subcomitetul s'a întocmit imediat pentru a pregăti modalitățile unui nou acord menit să asigure o cooperare mai rodnică între autoritățile japoneze și poliția municipală britanică.

Recepții date în onoarea dlui Eugen Titeanu la Londra

Londra, 1. (Rador.) Dl. V. V. Tilea, ministrul României, a oferit Joi 27 Iulie un dîneu, la 28 Iulie un dejun și tof la 28 Iulie un cocktail în onoarea dlui Eugen Titeanu, subsecretar de stat al presei și propagandei, care se află actualmente la Londra, în vizită privată.

Au luat parte numeroase personalități din lumea politică, economică, diplomatică și ziaristică, între alții dl. Arthur Henderson.

Lordul Camrose, proprietarul ziarului „Daily Telegraph”, dl. Ronald Storrs, fost guvernator al Palestinei, dl. Ralph Murray, dela Radio Londra etc. și membrii legației și coloniei române din Londra.

D. Kinghall va trimite scrisori și în Italia

El va candida la alegeri sprijinit de laburiști

Paris, 1 (Rador). — Stephen Kinghall, care a sosit ieri la aPris, a declarat ziaristilor francezi între altele:

„Vreau să precizez ce scop urmăresc când adresez scrisori germanilor. În această corespondență nu caut să prezint fapte, căci germanii nu ignoră faptele. Ei știu foarte bine de pildă că cucerirea Cehoslovaciei constituie o abatere dela teoria rasistă.

Soțotesc însă că independența spiritului este un factor favorabil păcii și inițiativa mea poate să ducă la un schimb de idei politice între germani.”

D. Kinghall a adăugat că este ziarist particular neînregimentat în nicio organizație politică. Are de gând să înceapă să trimită scrisori și în Italia și poate în Japonia. Întrebat asupra răspunsurilor pe care le primește d. Kinghall a declarat că majoritatea sunt anonime și aproape toate sunt de acord cu intenția sa generală.

D. Kinghall a anunțat apoi că va candida pentru Camera Comunelor în alegerile parțiale din Lancashire fiind sprijinit de partidul laburist.

LITERARE :: CULTURALE :: ARTISTICE

Trecutul slovei bănățene

Trecutul literar bănățene, e istoria însăși. S'a născut din cerințele vremilor. Nu găsim artă și frumos, pentru că autorii erau Români, înainte de a fi scriitori.

Au luptat pentru isbândă națională, au crezut în ea și s'au jertfit pentru viitor. Și-au ridicat condeiul, când trebuia ridicat. Au servit acestui colț de țară cu o prea frumoasă istorie. Făclieri roboți de dorul trezii la conștiința națională a poporului, și-au propovăduit crezul și îndemnurile, prin cuvânt și faptă.

Scrisul lor, e rod din frământările, suferințele și nizuința acelor vremi, suflăt din sufletul bănățenilor de altădată. Slovele acestor apostoli, când răsărite, când domoale ca o vorbă de bătrân, au fost merinde sufletească pentru generații și treaptă de granit, suș spre ziua de azi.

Dar, peste munca plină de migală și conștiință s'au așternut păcatele tăcerii. În afară de studii bio-bibliografice ale d-lor: Traian Topliceanu, dr. Aurel Cosma și ale regretatului Vicențiu Bugariu, nu s'a mai scris nimic documentat în acest domeniu prea vast și foarte puțin cunoscut. Și, aici își găsec originea, afirmațiile celor ce contestă valorile trecutului nostru . . .

Sunt prea puțini acei cari știu, că din Banat pleacă primii traducători ai Păliei dela Orăștie (1582) mulțime de dieci pentru Curțile domnești din Muntenia și Moldova secolelor XVI și XVII, scriitorul primei ode culte în românește (1672), anonimii autori ale celor dintău opere lexicografice (1650—1700), și că înaintașele revistelor și ziarelor din Principate, au fost redactate tot de bănățeni. Să nu se uite contribuția unui Lupulov cu un scris multilateral dată la istoria teatrului român.

Modest voi încerca să înmănuchez în coloanele acestui ziar — prea de multă vreme dorit — apusele frământări culturale și literare dela noi. Evident, numai rezumativ. Și așa am credința că servesc, în parte, slova bănățeană a cărei trecut e tot așa de bine cunoscut ca și trecutul îmbrăcat în mister legendă și neadevăr, al Bisericii de aici.

Nimeni n'a ostenit să adune și să descrie manuscritele împrăștiute în stratele bisericilor, în arhivele preoților — sanctuare — și notițele apărute în diferite publicații din veacul trecut. N'avem nici măcar o colecție completă a volumelor semnate de bănățeni. Prin înfăptuirea acestei mari cerințe, Astra bănățeană, i-ar reveni un netăgăduit merit.

În cercetările mele, m'am isbit de greutățile oricărui început și am ajuns la convingerea că un opaiț nu poate risipi întinericul, lăsat peste o întreagă istorie.

Arh. Vasilescu Gyk scrie despre problema locuinței rurale în România. Mai semnează importante considerații asupra arhitecturii Statelor Unite, Arhitectul St. H. Opari.

Uniforme și Articole P. R. N.
cu prețuri convenabile la croitoria
și ceaprazăria

T. IANCU
T-soara P. la Libertății P. și Primăriei

Impletesc date, însemnări și păreri culese în aproape opt ani de muncă. Nu dau și nici nu pot da ceva complet. Totuși sunt fapte și date inedite, iar printre slovarii puțin cunoscuți, voi trece și nume noi. Întru cât îmi vor permite împrejurările, las continuitate între biogra-

file-studii.

Nădăjduesc că aceasta va fi un început pentru realizarea slovei bănățene, pentru cunoașterea și justa ei apreciere în întregul istoriei literare române, pentru care și-a dat din plin, tot obolul.

Ion B. Mureșan

VICENȚIU BABEȘ

de Dr. Ilie Gropșianu

S'au împlinit peste 40 de ani de când l-am cunoscut pe Vicențiu Babeș și sunt 32 dela moartea lui, dar tot mai uriașă îmi pare personalitatea acestui rar bărbat de stat român. Dacă ar fi trăit între alte împrejurări, dacă n'ar fi trebuit să-și cheltuiască aurul sufletului său în vecinice lupte pentru afirmarea noastră națională, Vicențiu Babeș, ar fi putut să creze opere de stat nemuritoare și în noul nostru stat ar fi avut rol desăvârșit de mare. Inzestrat dela natură cu o putere combativă extraordinară, gata oricând la asalturi și parând cu istețime loviturile contrarului, el a fost un aprig și neîntrecut luptător. Și să nu uităm împrejurările nefaste de nesfârșite lupte naționale și figurile de Goliath ale politicianilor de pe acele vremuri. La Viena era Metternich, contele Schwarzenberg și întreaga camarilă a curții împărătești. În mijlocul acestor străluciți potențai ai Vienei, tânărul avocat, — căci abia împlinise 28 de ani — a avut succese deosebite întru reînființarea vechii noastre metropolii, — făcând multe și mari servicii ca funcționar superior al înaltei curți de justiție, al cărei membru era, iar prin broșura sa „Die Sprach- und Nationalitätenfrage in Oesterreich” Vicențiu Babeș încă de pe acele vremuri își câștigă o reputație de politician.

În parlamentul dela Budapesta, Vicențiu Babeș, împreună cu membrii familiei Mocsonyi și cu ceilalți deputați naționali români au susținut cu multă demnitate lupta națională față de mari bărbați politici ai țării ungurești. Acolo era în calitate de ministru al cultelor, eruditul baron Eötvös Jozsef, unul dintre cei mai de frunte bărbați de stat ai Ungariei, deputatul Deák Ferenc, mai târziu ministru de justiție și pentru marile lui merite de a fi împăcat pe unguri cu casa domnitoare a Habsburgilor, supranumit „înțeleptul patriei”. Acolo era deputatul Tisza Kálmán, primministrul de mai târziu, cel mai strânic dușman al neamurilor nemaghiare, numit pentru acest fapt „zdrobitorul naționalităților”. Acestor mari bărbați de stat, tendințelor acestora de a ne desnaționaliza prin școală și prin instituțiile publice de stat — li-a opus Vicențiu Babeș, întreaga lui viață, cauza sfântă și dreaptă a neamului nostru, îndreptățirea noastră de a trăi ca cetățeni liberi pe pământul îngrășat de sângele strămoșilor noștri.

Crescut în spiritul lui Petru Maior, a lui Dimitrie Țichindeal și a lui Diaconovici-Loga, încă la 1848 îl vedem preocupat și plin de temeri pentru viitorul neamului nostru, cum o spune atât de frumos în însemnările anului 1848. Dintre discursurile politice ale lui Babeș, cele parlamentare, au fost întotdeauna foarte

furtunoase. Era destul să ia cuvântul și să agrăiască plenumul, ca întreg odiiul parlamentarilor unguri, slugi supuse ale guvernelor maghiare, să-l primească cu zgomot și huidueli și cu terorizări, de care însă Vicențiu Babeș nici când nu a putut fi înfricat.

El era primit la adunări cu un adevărat delir, iar sfaturile lui erau acceptate, fiind potrivite a lămuri situațiuni politice dintre cele mai dificile. Cele mai convingătoare dintre discursurile lui îmi par a fi cel ținut în 1870 la adunarea din Arad în care Vicențiu Babeș, spunea atât de lămurit că scopul nostru al tuturor Românilor e să fim una; apoi marele discurs din anul 1881, ținut la Sibiu în chestia decretării pasivității românilor. Un capitol interesant ar forma adunarea la un loc a discursurilor lui din sinoadele și congresele bisericești noastre, până la 1900, când și-a ținut în congresul național bisericesc dela Sibiu ultimul său discurs congresual în cauza intentării procesului în cauza bine cunoscută a mănăstirilor și a despărțirii ierarhiei de către sârbi.

Ce material prețios cuprind discursurile sinodale și congresuale ale lui Vicențiu Babeș, începând cu cel din anul 1864, ținut la congresul bisericesc din Carloviț, când cu un tact deosebit credincioșii bisericești naționale române, prin cuvintele înțelepte și pline de demnitate ale lui Babeș își luau rămas bun dela biserica pravoslavnică a prietenilor și aliaților noștri de azi, cari veacuri de-a rândul asupraseră biserica noastră românească împinsă de vicisitudinile vremurilor în brațele hrăpărețe ale bisericești sârbești.

Se va afla oare cândva un cleric care să desgroape din arhive rapoartele sinodale și mitropolitane precum și discursurile lui Vicențiu Babeș din adunările noastre bisericești?! De mare folos ar fi o îmbuchetarea a acestor fulgerătoare discursuri din cari mustesc adevăruri de temelie pentru viitorul nației românești.

Începând din 1848 și până către sfârșitul vieții sale Vicențiu Babeș s'a aflat în fruntea tuturor mișcărilor noastre naționale. Îmi aduc aminte cum la adânci bătrânețe chiar, deși retras în sânul familiei, primia cu bucurie și bunăvoință pe fruntașii vieții publice românești cari nu încetau să-l caute spre a-l cere sfatul. Vara, când venea pe la familia Liuba din Maidan cu care se încuscrise, era acolo un adevărat pelerinaj al fruntașilor din Oravița și Biserica-Albă. În 1900 când s'a abătut pe la Sasca-Montană și Cărbunari, a aleragat în calea lui toată țărâtimea din acele părți spre a-l saluta în cadrele Astei, proaspăt organizate.

MEMENTO
TIMIȘOREAN

Calendar

MARȚI 1 AUGUST

Ortodox: Închinarea Sfintei Cruci și Sfinții cei 7 Martiri Macabei.

Catolic: Lanțul Sfântului Petru.

Farmacii de serviciu: Circ. I: Weiss, S. Mercy. — Circ. II: Șarpe, Piața Traian. — Circ. III: Merkle, Str. Miron Costin 1. — Circ. IV: Braun, Str. Văcărescu 33. — Circ. V: Kóváry-Chioreanu. — Fratelia; Panjoth. — Freidorf: Eremita.

Spectacole

Capitol: „Porth Arthur” cu Danielle Darreux și Adolf Wohlbrück.

Apollo: „Sânge de cazac”.

Scala: „Parada vedetelor”, film-revizită. Corso (fost Rivoli): „Ultimatum”, film francez cu Erich von Stroheim și Dita Parlo.

Radio

MARȚI 1 AUGUST

Radio-România, Radio-București, Radio-Experimental, Ora 7: Concert de dimineață (discuri), Gimnastică ritmică, Continuuarea concertului dimineții (discuri), Sfatul pentru gospodine. Ora 12: Muzică variată (discuri): Bagatele, uvertură de Rixner Paso doble de Marquina și Tango de Reifeld; Potpuriu din „Doamna Luna” de Libcke; Katia-dansatoarea, vals de Gilbert; Fata munților, vals de Fraser; Când te-ai întâlnit de Brown și Revino de Fragoa (voce: Janette MacDonald); Piesă de Max Dowell (pian: Myra Hess) și Dans slav Nr. 1 de Dvorak (2 pian: Hess și Harty); Melodie de Perry și Melodie de Pryor; Selecțiuni din „Popa prostul” de Schultze; Fantezi pe motivele cântecului „Mătăniile” de Nevin. Ora 13: Ora, Sport, Sfaturi medicale, Cota Dunării și a barei Sulina. Ora 13.08: Quintetul de baletici „Baikal”, cond. de Boris Vulpe (baletici: D. Turoverov). Ora 13.45: Spectacole. Ora 13.55: Tarafu Carabiță (voce: Maria Lătărețu); Și băgu cu cu-cu'n plug, sârbă ca la Gorj; Și mi-aa Nană, Nană; Tu mamă când m'ai făcut sârbă; Și aolică neică Dincă, sârbă. Ora 14.10: Radio-jurnal. Ora 14.30 Continuarea concertului Carabiță: Hora brezenilor; La Șalul cel negru, cântec românesc; Trecu printre zorele, cântec popular; Unde ești, romanță de Cavadiu; Hora lui Carabiță; Cine bate noaptea la fereastra mea, cântec popular; E mult de-atunci mai știți Mimi, romanță; Hora lui Radu Dumitrescu; Trecu pe lângă o cruce, romanță; Frumoașă Brăul ca la munte, bătută. Ora 15.10: Actualități. Ora 19: Ora, Mersul vremii. Ora 19.02: Cronica științifică. Ora 19.17: Muzică din filme (discuri). Ora 20: O carte de căpătâi pentru tineret: „Brazda nouă” de N. Mihaescu. Ora 20.15: Cântăreții români de operă (discuri): Arie din „Flautul fermecat” de Mozart (voce: Traian Grozăvescu); Arie din „Turandot” de Puccini (voce: Viorica Ursuleac); Arie din „Boema” de Puccini (voce: Dimitrie Onofrei). Ora 20.30: Concert simfonic „Richard Wagner” (discuri): Faust uvertură (orch. filarm. din Londra, dirij. de Thomas Beecham); Visuri și Dureri (voce: Frida Leder); Preludiu act. I din „Lohengrin” (orch. filarm. din New York, dirij. de Arturo Toscanini); Quintet din „Maestrul cântăreți” (voce: Yoder, Kindermann, Rosvaenge, Kuttner, Reinmar); Dansul ucenicilor și Intrarea maestrilor din „Maestrul cântăreți” (Orch. Operii din Berlin, dirij. de Leopold Ludwig); Preludiu și Moartea Isoldei din „Tristan și Isolda” (orch. filarm. din Berlin, dirij. de Wilhelm Furtwängler); Scena finală din act. I din „Walkiria” (voce: Franz Völker și Maria Müller); Mars funebru din „Amurgul Zeilor” (Orch. Operii de Stat din Berlin, dirij. de Karl Muck); Scena finală din „Amurgul Zeilor” (voce: Florence Austral și Orch. simf. din Londra, dirij. de Albert Coates). Ora 22: Radio-jurnal (I); Sport. Ora 22.15: Muzică de dans (discuri). Ora 22.30: Arie din operele franceze.

Ora 23: Radio-jurnal (II).

ATENȚIUNE!!

Sorții și Comerțul Românesc

Cu mâncări bune și băuturi veritabile veți putea trăi mulți ani . . .

Bun curat și estin se servește la Restaurantul

„BOLTA RECE” Prop. Bădeanțu Petre

Timișoara Cetate Str. Vasile Alexandri Nr. 5 Palatul Primăriei.

Conducătorii satului

Cred că toată lumea cunoaște un rău care, din păcate, mai dăinuiește și astăzi în multe din satele noastre.

Este vorba de neînțelegerile dintre preot și învățător.

Mi s'a dat ocazia să constat în multe sate că aceia care, cei dintâi, au menirea de a determina armonie și bună înțelegere între membrii obștei sâtești, alimentează desbi-nare între fiii aceluiasi neam.

Desigur motive serioase nu sunt. Numai ambițiile și veleitățile personale fac ca sa-tul să se împartă în tabere care, dacă nu se luptă fățiș, nimicesc puțința de înțelegere în sat în legătură cu problemele pe care acest sat românesc le ridică.

Și nu pot să nu subliniez aci faptul duros al acestei neînțelegeri, cari se menține încă de pe vremea când mulți conducători ai satelor erau încadrați în diferite partide politice și când, prin intervenții la mai marii partidului, determinau tot felul de anchete care nu numai slăbiau puterea de muncă a celui anchetat, dar provocau și neîncredere în instituție pe care o serviau.

Astăzi, când a început o epocă nouă în viața publică și privată a noastră, mă adresez vouă conducătorilor satelor. Mă adresez aceluia care încă n'au înțeles spiritul cel nou care a început să înaripeze conștiințele românești pentru întărirea Neamului și Patriei noastre. Lăsați la o parte tot ceea ce vă îndepărtează unul de altul, îndepărtați de voi tot ceea ce este ambiție și veleități personale, căci niciunul dintre voi nu are dreptul să se ridice de-asupra altora. Prin munca noastră trudnică nu trebuie să răsară strălucirea noastră, a indivizilor trecători, ci strălucirea Neamului și a Regelui care sintetizează permanența Maiestății Statului nostru românesc în toate veacurile care vor urma.

Pentru această strălucire a României să vă întindeți mâna frățește, căci Neamul și Regele vă poruncește.

Regele Țării a creat Serviciul Social și Va pus la dispoziție organizația Căminului Cultural, unde fiecare, după puterile lui, poate munci ca abinele creatoare de rod dulce.

Preotul să slujească altarul credinței noastre străbune, iar în afară de sfântul locaș să fie păstorul sufletelor credincioșilor, îndemnându-i pe calea cea bună.

Învățătorul să fie lumina satului nu numai între zidurile școlii ci și în afară.

Am văzut nenumărate comune unde ține mai mare dragul să admiri desăvârșita înțelegere între preot și învățător.

Am văzut în aceste sate câtă cinstire aduc țăranii preoților și învățătorilor lor, câtă dragoste se arată pentru toate strădaniile acestor conducători de suflete!

Și am văzut sate în care nu poate face preotul nimic fiindcă și învățătorul își are tabăra lui și invers. Câtă risipă de energii, câtă zădărnici în munca de fiecare zi!

Nu acuz pe nimeni. Știu să apreciez marea contribuție pe care Școala și Biserica, prin slujitorii lor, o aduc pentru binele neamului. Știu că fără ei nu se poate face nimic. Dar mai știu că neînțelegerile dintre acești conducători răvășesc satul. Ori datorită ceasului de față este ca totdeauna să avem în vedere că mai presus de ființa noastră, mărunță și neputincioasă, este ființa Neamului, Statului nostru.

Prof. Tr. Topliceanu

Insp. Serv. Soc. din Ținutul Timiș.

Ziarele maghiare despre războiul undelor dintre Budapesta-București

Pentruca să fie demascată adevărata stare de lucruri din Ungaria

e suficient ca radio București să relateze situația de peste Tisa fără comentarii

O mână de magnați stăpânesc 51 la sută din suprafața cultivabilă a Ungariei — S'a confiscat o carte, pentruca să nu izbucnească revoluția...

Timișoara, 1. — Se știe că radio Budapesta lansează sistematic, — și de vreme foarte îndelungată, — tot felul de știri false asupra stărilor din România. Oficialitatea noastră s'a desinteresat un timp de aceste neadevăruri, sperând într'o corectare a vecinilor de peste Tisa. Anumite demersuri, pe cale diplomatică, s'au făcut totuși în primăvara acestui an, iar ca urmare au venit declarațiile împăciuitoare ale primului ministru maghiar. O stare de acalmie s'a și observat un timp între noi și Ungaria, dar această stare n'a durat prea mult. Deoarece, recent, radio Budapesta și-a reluat campania de agitație și de calomnie la adresa noastră. Față de recidiva budapestanilor, radio București a introdus în programul său, nu de mult, știri în limba maghiară, menite a pune oarecum la punct o bătălie pe care nu noi am provocat-o. Dușurile reci dela noi își au acum ecoul scontat, atât în opinia publică maghiară de dincolo de Tisa, — atâta cât mai există sănătoasă acolo, — și au provocat anumite comentarii și în presa maghiară dela noi din țară. Săptămânalul „Bánáti Hiradó”, care apare de șase ani în Timișoara, scrie despre acest război al undelor următoarele, în numărul său cu data de 30 Iulie:

„Știrile în limba maghiară emise de radio București nu au isvorât dintr'un spirit de adversitate, cum le-ar plăcea celor de dincolo (adică celor din Ungaria, nota red.) să se creadă. Politica guvernului maghiar își închipue oarecum că e permis ca radio Budapesta să emită și de câte trei ori pe zi știri exagerate și minciuni fantastice împotriva liniștei statului român. Acum, când radio România răspunde prin știri emise în limba maghiară, lucrul începe să nu placă domnilor milenari, cari huzuresc în averi furate și în omănesc pomorul. Surzarea lor și protestele lor, dovedesc că radio București a atins oarbă menită a-i reduce la tăcere. Dnsul rece și-a trezit în bună parte și se miră acum ei că „demonul” răspunde cu demascări la zăngănitul lor de sabie.”

CE SE PETRECE ÎN UNGARIA?

După aceste cuvinte de introducere, „Bánáti Hiradó” continuă astfel:

„Radio București ar trebui să știe că dincolo frânelor puterii le au nepoții șvabilor maghiarizați proveniți din austrieci, iar adevăratul popor maghiar se stinge muncind cu 60 de filleri pe zi, ca robii de pe galere, pe latifundiile fiilor și la lucrări de cubicasi în preajma Tisei. Osutăcincizeci de magnați stăpânesc jumătate din pământul cultivabil al Ungariei, iar trei milioane de maghiari muncitori de pământ abia au câte 40 de saci din pământul dulce al patriei, care nu-i bun decât să le primească cadavrele după moarte.

„De ce a căpiat atunci radio Budapesta, de ce strigă împotriva stărilor din

România, când dincolo vueste lumea de teama pericolului german și e plină țara de demascarea crucilor încârligite, când teroarea jandarmilor cu pene de cocoș a redus le tăcere pe mucitorii din industrie și din agricultură, când a fost nevoie să se confişte cartea aceluia funcționar de stat dela Pécs, pentruca autorităților le-a fost teamă că încă o ediție din cartea aceasta vindută până aci în opt ediții, ar putea declanșa revoluția în Ungaria? In asemenea împrejurări și cu un asemenea hinterland, nu e permis să agiți împotriva unei țări vecine pasnice, mai ales dacă s'ar ține seamă și de proverbul unguresc care spune că acela strigă mai întâi și mai tare, căruia îi arde casa.”

MAGHIARI DIN ROMANIA NU CRED ÎN BALIVERNELE EMISIUNILOR DIN BUDAPESTA

„Din cei un milion și jumătate de unguri cari trăiesc în România, — continuă „Bánáti Hiradó”, — un milion patru sute de mii nu cred în știrile emise de radio Budapesta. Nimeni nu crede că în România mor ungurii de foame și că zilnic sunt linșiți dintre noi câți am pleca un cimitir. In toate națiunile se găsec indivizi cu înclinații spre sălbătecie și spre aventură, dar pătura aceia din națiunea maghiară pe care vrea să conțeze radio Budapesta, burghezia maghiară din România, aceia știe prea bine că în afară de soarta ei de nație minoritară și în afară de dări, clasele burghezești trăesc viață suportabilă; acestora, spikerul dela Radio Budapesta le poate vorbi încă și mai furios despre stările de groază din România.

RADIO BUCUREȘTI N'A EMIS ȘI NU ARE NEVOE SĂ EMITA ȘTIRI TENDENȚIOASE

„După modesta noastră părere, — încheie „Bánáti Hiradó”, — radio București, care nici până acum nu a emis știri tendențioase în legătură cu stările din Ungaria, nu va trebui să știe acest lucru nici în viitor. Nu cerem decât emisiuni veridice, numai lucruri adevărate. Prin aceasta, România vine și în ajutorul claselor maghiare sărace, cari sufăr și cari privesc războiul numai cu groază”.

PUNCTUL DE VEDERE AL MAGHIARILOR DIN BANAT

Ocupându-se de aceeași chestiune, „Déli Hirap”, oficiul maghiarilor din Banat scrie:

„Organele cu răspundere ale țării să ne creadă, că maghiarii din România, chiar dacă au auzit știrile radiofonice din Budapesta, au știut să le aprecieze la justa lor valoare, neproducând nici un fel de agitație printre noi. Mai mult chiar; suntem împotriva acestui soi de propagandă.”

„Ne-ar plăcea să mai spunem, că într'adevăr în Ucraina Subcarpatică au fost închise școlile românești, iar copiii români au rămas fără lumină, fapt pe care îl desaprobam. Avem curajul a face acest lucru. Dar ne-ar plăcea dacă și conștii români ar avea curajul să protesteze când s'ar închide școlile ungurești.”

Articolele din menționatele ziare nu au nevoie de nici un comentariu din partea noastră. Cel mult, credem că ar putea fi difuzate. Radio-București ar putea să le citească în original, în cadrul știrilor pentru domni din Ungaria.

Opt ani dela moartea lui Aurel Cosma

Pomenirea marelui bănățean

Luni, 31 Iulie 1939. Azi s'a implinit opt ani dela moartea lui Aurel Cosma. Glasuri de clopote au vestit Duminecă amintirea lui, iar în biserica din Timișoara-Fabric s'au înălțat rugăciuni pentru pomenirea acestui mare fiu al Banatului, care și-a închinat toată viața și truda neamului și provinciei sale. Parastașului de ieri i-a urmat o pioasă slujbă la mormântul ce cuprinde rămășițele sale pământești. Au ținut să-i aducă omagiu memoriei sale, alături de reprezentanții autorităților, nu numai cetățenii, colaboratorii și prietenii, cari l-au cinstit și iubit atât de mult, ci mai ales bătrânii acelei pleiade de luptători naționaliști cari l-au secondat pe dr. Aurel Cosma în toate acțiunile sale românești din epoca sbuciumată a pregătirii și desăvârșirii unității noastre politice.

Banatul a pierdut prin moartea lui Aurel Cosma pe unul din cei mai de seamă luptători și făuritori de epocă, deoarece activitatea și munca depusă de el pentru dezvoltarea acestei provincii, de care l-a legat glia strămoșilor săi, constituie pagini mărețe din perioadele de emancipare și de glorie ale Banatului. De aceea memoria lui este încă proaspătă printre noi, iar din vremea ce acoperă epoca sa, se ridică și azi cu aceeași strălucire numele său de mare român și de mare bănățean. Cei opt ani apuși peste drumul plecării sale din lumea noastră n'au creat orizonturi nebuloase și nici adâncimi de uitări, ci ei au aprins în sufletele noastre lumini de evlavioase gratitudini, deschizând în același timp perspective de meditații pilduitoare pentru tinerele generații.

Cu cât vor trece anii și se vor deslăși evenimentele frumoaselor zile ale introducerii stăpânirii românești în Banat, vom putea vedea că faptele lui Aurel Cosma au format pârghia istoriei noastre de atunci. Ca cel dintâi prefect român al județului Timiș-Torontal și al orașului Timișoara, el a deschis o epocă nouă, iar ceea ce a creat atunci pentru întărirea poporului nostru și pentru redobândirea drepturilor românești ale ținutului timișan, poate fi socotit ca o cimentare trainică a vieții românești la granița de apus a țării. Numele lui Aurel Cosma a intrat în istorie ca prefect și ca ministru deopotrivă. El a fost sortit, ca primul prefect român din capitala Banatului, să restabilească peste veacuri legătura cu șirul prefectilor români și să asigure continuitatea stăpânirii noastre pe aceste meleaguri cucerite și păstrate cu jertfe de două ori milenare. Iar ca ministru bănățean în guvernul marelui Ion I. C. Brătianu s'a străduit să servească timp de doi ani nu numai interesele unității naționale, dar mai presus de toate nevoile reclamate de imperativele consolidării românismului în Banat.

Provincia noastră l-a pomenit cu pioasă aducere aminte, iar populația municipiului Timișoara, a cărui cetățean de onoare era, i-a cinstit memoria pentru vrednicia și tactul politic cu care a știut să dea pulsație românească acestui oraș.

Figura lui Aurel Cosma și-a găsit un loc de frunte printre marii bănățeni. Faptele și viața sa vor rămâne ca o pildă vie, de muncă și de luptă națională, pentru cei ce vor veni în urma noastră ca să aducă noi contribuții de realizări românești în ogorul străduințelor publice și sociale ale Banatului.

Un nebun trage noaptea clopotele Catedralei dela Sibiu

Sibiu, 1 (SIR). — Un caz puțin obișnuit s'a întâmplat ieri în localitate. Populația a fost alarmată noaptea trecută prin tragerea clopotelor dela Catedrală la 12 noaptea, de către demental Vasile Cristea, care zicea că i-a poruncit așa, în vis... Dumnezeu.

CAPITOL

incepând dela 1 Aug. Marți
Șlagăr! Șlagăr!

Marele film francez!

PORT-ARTHUR

O pagină glorioasă din războiul ruso-japonez, în care dragostea puternică se îmbină cu cel mai cald patriotism.

Cu: DANIELLE DARIEUX, CHARLES VANEL. Regia Nicolaus FARKAS.

Inaugurarea săpăturilor arheologice din sudul Dobrogei

Cercetările arheologice din campania anului acesta, se anunță deosebit de active. Sub semnul vremurilor noi, opera de reconstrucție a trecutului pământului românesc a întâlnit o reală înțelegere.

Astfel, în Ținutul Marea, dl. Rezident Regal N. Otescu, a acordat o deosebită atenție cercetărilor arheologice, alocând fondurile necesare, pentru ca săpăturile să continue, acolo unde ele au început, și să se creeze noi șantiere în centre neexplorate. — D-sa s'a adresat d-lui

profesor S. Lambrino, directorul Muzeului Național de Antichități, pentru organizarea științifică și tehnică a săpăturilor ce se vor începe, în județul Caliacra, la ABRITUS, puternică cetate română, situată între comunele Cămilăru și Apat.

Inaugurarea săpăturilor va fi azi, Duminică, 30 Iulie. Printr'o impunătoare solemnitate, se va începe activitatea noului șantier, menit să scoată la lumina zilei, vechea așezare română din Sudul Dobrogei.

Colțul ceferist

Organizație românească model

III.

Datorită conducătorilor acestor ateliere, care au știut să dea o directivă muncitorilor, pe lângă toate celelalte ramuri de propagandă culturală și educativă, pentru personalul său, în anul 1927 pune bazele înființării unui Cinematograf, ca și prin acest mod să poată atrage și mai mult personalul spre lucruri morale, frumoase și folositoare sănătății lui. După această realizare, începe a avea loc șezători culturale urmate de proiecțiuni de Cinematograf, de mai multe ori săptămânal, cu scopul de a crea distracții utile pentru personalul CFR, cât și pentru familiile lor. Pentru acoperirea cheltuielilor efective ca alocații pentru filme, impozite, Compozitori, se încasează dela fiecare membru câte 6—8 lei de bilet; toate serviciile s'au făcut și se fac numai de membrii aleși în Comitet în mod gratuit. Având în vedere că potrivit legilor în vigoare, cu toate documentările existente, acest Cinematograf muncitoresc și izolat, care se găsește în interiorul Fabricii, adică chiar pe incinta Atelierelelor CFR, trebuie să suporte impozitul după felul filmelor ce rulează ca și Cinematografele Comerciale, s'a suspendat pe timp nelimitat reprezentările de Joia și Sâmbătă, rămânând deocamdată numai Duminică. Pentru ca și rezultatul material să fie satisfăcător, Asociația aranjează în fiecare Duminică, reprezentații culturale compuse din: concerte vocale și instrumentale, reprezentații teatrale, Conferințe, Jurnale, Filme cu subiect folositor, ca prin aceste reprezentații activitatea secțiilor să poată fi mai intensă, precum și impunerea fiscalului să poată fi mai redusă, potrivit legilor în vigoare.

În afară de această activitate culturală, Asociația „LYRA” CFR Timișoara, activează paralel și pe tărâm caritativ, dând posibilitatea membrilor săi de a se ajuta reciproc și anume: Fiecare membru contribuie în mod obligator cu o sumă fixată anual. În caz de deces al unui membru, i-se acordă un ajutor de 8000 lei pentru înmormântare; tot același ajutor se dă și soției membrului în caz de deces. Asociația nu beneficiază cu nimic, doar atât că primește și plătește celor în drept sumele fără a le reține ceva.

Mai sunt ajutoarele de boală; se acordă fiecărui membru 2000 lei pentru câte

2 luni de boală consecutiv, aceasta pe timp de un an de zile.

La fel ajutoarele de pensionare, licențiere, transferare, demisionare, afară de caz de destituire pentru furt, se acordă un procent fixat din ajutorul de înmormântare amintit, în raport cu vechimea membrului în cauză, socotită pe anii cotizați. Pentru toate ajutoarele de mai sus ce se ivesc, membrii contribuie cu suma de 40 lei lunar, iar pentru partea Culturală cu câte 10 lei lunar. Afară de ajutoarele de mai sus, funcționează tot sub controlul și auspiciile Asociației „LYRA” CFR și un fond de ajutor momentan, care constă din suma de 400 lei depusă de fiecare membru și care în total face 480.000 lei; din această sumă se împrumută membrii când au nevoie până la maximum de 3000 lei, restituibili în 6 rate consecutive, fără nici un procent.

Acest sistem absolut fără nici un interes material, a ajuns așa de frecventat, încât se satisfac lunar până la 150 de cereri. În afară de aceasta, mai funcționează și un fond de ajutor rapid, care constă din suma de 60.000 lei, ce stă la dispoziție în casă, folosindu-se pentru cazuri extreme de moarte în familie, nașteri, operații, etc. și care se acordă imediat.

În numărul viitor ne vom interesa puțin de personalitățile acestei Asociații, care au menirea de a conduce.

L. d.

Mica publicitate

De închiriat imediat o locuință compusă din 3 camere, antreu și dependințe în Palatul „Palace”. Informațiuni la Banca Românească. Tot acolo de închiriat apartament 2 camere pentru birou.

În com. Dobra am pierdut certificatul de absolvire a cl. IV-a Carmen Sylva, pe numele Martin Vloara. A prezenta Timișoara III., Bul. Regent Buzdugan 117.

De vânzare urgent casă. Cetate, Str. Ungureanu 9. Venit 12%.

Licențiată sau domnișoară cu bacalaureat se caută pentru meditație română. Adresa la ziar. I., Str. Mărășești 14. Lucaci, Tel. No. 29—08.

Sănătos îngrijit:

Doamna Elisabeta DINGER, Grabaț No. 5

„Înainte cu 7 ani am suferit de reuma, care în Mai a. c. s'a anunțat din nou. M'am dus la băile „NEPTUN” și 12 băi: m'au vindecat.”

La spatele ori cărui succes stă totdeauna un om.

La spatele ori cărui succes medicinal stă un medic

totdeauna un medic, care se dedică profesiei sale!

Băile Neptun Timișoara.

(Pentru text: Dittrich)

Se pregătesc oamenii viitorului

Revista personalului I. E. T. — o revistă modernă

Timișoara, 30. — Epuizându-se programul de înzestrare a I. E. T.-ului cu toate aparatele necesare, lucrate în atelierele electromecanice ale Tramvaielor Comunale, conducerea I. E. T.-ului și-a concentrat atenția în vederea formării și creșterii de specialiști, din elementele românești venite dela țară, cari să fie folosiți în aceste ateliere.

Pentru atingerea acestui scop, au fost recrutați ucenici, apți din toate punctele de vedere pentru munca atelierelor, cari urmau școala de ucenici a primăriei.

Situația aceasta a durat până în anul 1933, când dl. ing. dr. Cornel Mikloși întocmește un proiect de regulament pentru înființarea unei școale de ucenici, pe lângă atelierele electromecanice T. C. T., astfel ca instrucția practică a ucenicilor să se facă odată cu cea teoretică.

În anul 1935, ministerul Muncii aprobă funcționarea acestei școli, ai cărei absolvenți se bucură de toate drepturile prevăzute în lege.

Criteriul de recrutare a ucenicilor este foarte sever, tocmai pentru a se obține elemente cât mai apte, în diversele specialități.

După examenul de admitere, candidații sunt înscriși la cursul profesional, iar după trecerea a 30 zile, li se încheie contractul de ucenicie pe 4 ani.

Chiar dela intrarea lor în serviciu, ucenicii primesc 2 lei pe ora de lucru, mai târziu 4 lei și chiar mai mult, după destoinicia fiecăruia.

Grija de sănătatea acestora este o primă preocupare a I. E. T.-ului, care le-a fixat o rație alimentară abundentă. Fiecare serie de ucenici se duce în colonie, la Muntele Mic, pentru recreație, lucru ce s'a făcut și în acest an.

Această atenție deosebită se acordă și educației lor morale, prin ținerea de cursuri și conferințe educative religioase și morale.

Scolile Serviciului Social al tineretului

Pentru unitatea de doctrină și metodă în aplicarea Serviciului Social al tineretului, se creiază școli să inițieze tineretul care urmează a împlini munca pentru ridicarea culturală a țării și să formeze personalitatea conducătorilor lui.

Scolile Serviciului Social sunt școli de educație prin acțiune pentru a forma deprinderi: au caracter practic, formând comunități de muncă pe teren: sunt și școli de trezire a conștiinței datoriei pentru apărarea patrimoniului național.

SCOLILE PREGĂTITOARE

Admiterea în școli se face pe baza unui examen medical și de aptitudini. La nevoie se pot forma categorii după gradul de sănătate și rezistență, ca un program și regim adecuat.

Școlile funcționează după trebuință, întreg anul sau numai în anumite anotimpuri, potrivit cu posibilitățile de a face aplicații în sat.

La terminarea școlii tânărul depune un examen. Examenul îi dă dreptul de a fi încadrat în echipele de lucru la sate. Cei cari se disting, vor putea fi cu consimțământul lor, oprit în școală, pentru educația și pregătirea nouilor serii.

Cei cari, din neglijență, nu vor obține calificarea cerută, repetă cursul, și pot fi mutați disciplinar la altă școală, fără a li se socoti timpul petrecut ca timp întru trebuință pentru Serviciul Social.

PROGRAMA ANALITICĂ CUPRINDE:

1. Disciplina și igiena practică, ca teme al vieții de tabără și programului de acțiune;

Un lucru nou —, introdus de animatorul marelui operă sociale ce se desăvârșește la I. E. T., directorul ing. dr. Mikloși —, este ca în fiecare săptămână, ucenicii să scrie mamei, dacă nu e în localitate. Direcțiunea le pune la dispoziție, în căruia, săptămânala carte postală. În felul acesta, ei păstrează legătura cu familia, ceea ce are o deosebită influență asupra educației lor.

Atenția ce se acordă acestor tineri elemente, cari vor forma temelia Statului, mâine, vădește dragostea de țară; celor ce le dirijează atât educația profesională și morală.

REVISTA PERSONALULUI I. E. T.

Din inițiativa câtorva inimoși funcționari, la 1 Ianuarie 1939, apare „Revista personalului regiei publice comerciale întreprinderile electromecanice ale municipiului Timișoara”, condusă cu destoinicie de dl. dr. Sabin Indrieșiu, cu scopul de a coordona activitatea diferitelor asociații ale I. E. T. și mai ales de a cimentă legăturile sufletesti și camaraderia dintre angajați.

„Cuvântul înainte” al primului număr din revistă, îl semnează însuși dl. ministru dr. Coriolan Băraș, pe atunci primar al municipiului nostru.

Prezentarea redacțională și tehnică a revistei este ireproșabilă. Probleme profesionale, dări de seamă, toate redactate cu competență și eleganță de stil. Nici partea literară, n'a fost neglijată în această revistă de înalt nivel. Multe din informațiile reportajelor despre I. E. T., le-am găsit redactate aici cu onestitate, deoarece n'am recurs la alte izvoare de informare.

În sfârșit, putem spune că revista completează și întregeste celelalte lucruri de activitate extraprofesională a angajaților acestei instituții, a cărei evoluție este din zi în zi mai notorie.

2. Technica muncii culturale și tehnica cercetărilor monografice;

3. Pedagogia și etica muncii culturale: echipierul, satul, căminul cultural, metode și sisteme de lucru;

4. Doctrina muncii sociale în străinătate și la noi;

5. Probleme de politică națională, generală și locală (probleme vieții românești).

Orarul este potrivit programului de muncă al regiunii, fiind împărțit astfel: înainte de amiază activitatea pe teren, după amiază cursuri și recreație organizată, iar seara reuniuni, discuții, comentarii, serbări. Două după amieză pe săptămână se lasă libere pentru activitate personală.

SCOLILE SERVICIULUI SOCIAL ÎN ȚINUTUL TIMIȘ

După cum am scris, Școlile Serviciului Social se vor deslipi la 1 August a. c.

În Ținutul Timiș, vor funcționa următoarele școli: Pentru absolvenți, la Ciocova, jud. Timiș-Torontal, unde sunt 120 de locuri.

Pentru absolvenți, la Deva, jud. Hunedoara, 200 locuri, iar în jud. Severin, la Caransebeș 120 locuri și Orșova 50 locuri.

În ultimul moment ne vine știrea că vor funcționa școli și la Vărădia, județul Caraș, și la Petriș, jud. Arad.

Pentru Conducătorii de Cămine Culturale, recrutați dintre fruntășii satelor, va funcționa o școală la Caransebeș, cu 50 de locuri.

Școlare

Condițiile de numiri ca suplinitori și detașări în învățământul primar

Învățătorii pot cere detașare de un an. Pentru detașări la orașe trebuie să aibe gradul definitiv și la municipii grad II. Se pot face și detașări în interesul învățământului, în aceeași localitate. Ordinea de preferință pentru detașări, este următoarea: a) apropierea soților membri ai corpului didactic; b) a soților de preoți; c) apropierea soților invalizilor de război, ei înșiși funcționari publici, a soților de ofițeri, de magistrați, a soților și soțiilor de funcționari publici și particulari sau pensionari; d) interese familiare: copii care urmează în școli; mamă văduvă, părinți bătrâni sau infirmi; e) interese materiale: casă sau teren de cultură; f) vecinimea în serviciu.

Cererile de detașare însoțite de toate dovezile necesare, se vor adresa Inspectorate-

lor școlare județene de care depinde școala la care se cere detașarea, până la data 10 August inclusiv.

NUMIRI DE SUPLINITORI

Normaliștii cu diplomă care n'au obținut post de titulari precum și absolvenții seminariilor, cu diplomă, pot cere numire de suplinitori în învățământul primar. Solicitanții vor arăta în petițiile lor școalele pe care le cer în ordinea de preferință. Vor mai arăta seria de absolvire și media. Cei cari ocupă o altă funcție salarizată, nu pot fi numiți.

Cererile pentru numiri de suplinitori se înaintează până la data 10 August, Inspectoratelor școlare județene.

După această dată, nu se mai primesc cereri.

Consiliul pedagogic al jud. Severin

Lugoș, 1. — Incepând cu data 13 Iulie 1939, a luat ființă consiliul pedagogic al județului Severin, compus din următorii membri:

Colonel i. r. Boitan Panait, prefectul județului, președinte;

Ștefan Stoicanescu, inspector școlar județean, Profesor Vasile Popescu, comandant Legiunii străjeri, Profesor dr. Aurel E. Peteanu, directorul Serviciului Social, Profesor Jeaneta Pițu, directoara școlii normale de fete, Dr. Zeno Bejan, medicul șef al județului, Dr. Aurel Mihaescu, protopopul Lugoșului, Ing. agr. Luca Gheorghe, Directorul Serviciului Agricol, Colonel Cernău Teodor, comandantul Pregătirii Premilitare, Prof. Romulus Șoimu, reprezentantul Camerei de Comerț, Învățător Ion Șoma, președintele Asociației Învățătorilor, Învățător Nicolae Lința, Directorul școlii primare Caransebeș, Învățător Alexandru Dumitrașcu, dir. șc. prim. Sărăzani.

În ziua de 1 August crt. ora 5 p. m. Consiliul pedagogic își ține prima ședință în sala Prefecturii județului Severin.

Vom urmări cu viu interes lucrările sale, menite să dea o viață nouă școlii românești. Consiliul pedagogic al județului Severin, se compune, după cum le arată numele, din tot ce are mai select

învățământul din județ, sub conducerea emeritului bărbat, d. Colonel Panait Boitan, prefect.

Inființarea cooperativelor pentru aprovizionarea școlilor cu cărți și rechizite școlare

Oficiul Cooperăției școlare, pentru a putea aproviziona din timp Cooperativele școlare cu cărți și requisite școlare, a dispus inființarea unei cooperative prin care să se facă această operațiune. Dintre asociații acestei cooperative, pot face parte organele administrative și de control ale învățământului primar cât și învățătorii care activează în cooperativele școlare, dacă subscriu cel puțin o parte socială de 5000 lei vărsând la înscriere cel puțin 20% din valoarea părților sociale subscribe. Vărsământul se poate face — la dorință — și prin rețineri din salariu.

Inscrierile se fac prin inspectoratele școlare județene.

Data fiind dezvoltarea ce o iau cooperativele școlare, aprovizionarea școlilor cu requisite și manuale prin ele înșile, constituie un prețios auxiliar pentru bunul mers al învățământului.

Taberele de străjeri din Ținutul Timiș

Ele au fost așezate în cele mai pitorești regiuni
Ajutoarele date de municipii și U. D. R.

Timișoara, 1. — Într'un alt număr al ziarului nostru am mai vorbit de taberele străjerilor și străjerelor din județul Timiș și Caraș, cu ocazia vizitei ce a făcut-o zilele trecute Excelența Sa d. dr. Alexandru Marta, rezident regal, la tabăra dela Bocșa.

Comandantul pe ținut al străjerilor, d. profesor Constantin Nedelcu, a știut să aleagă pentru aceste tabere localitățile cele mai potrivite și cele mai pitorești ce se găsesc în ținutul nostru, pentru ca străjerii să se bucure de frumusețile naturii și să găsească mijloace de recreație și de distracție în mijlocul ei.

În chipul acesta a hotărât ca taberele să fie așezate la Văliug (în locul pitoresc numit Colonia Crivaia), la Bocșa-Izvor (lângă Bocșa-Montană) și la Mărghițaș. În același timp a dispus să li se amenajeze casele proprii, să li se facă bolarii și corturi pe cât se poate pe lângă izvoare, în marginea codrului.

La Văliug a fost așezată o tabără de străjere din Timiș-Torontal și o tabără a Școlii profesionale U. D. R. (din Re-

șterii au format o altă tabără, la Bocșa-Izvor. La Mărghițaș, unde este o altă regiune cum nu se poate mai pitorească (în apropiere de Anina) este a treia tabără: tabăra legiunii de străjere din județul Carașului.

Taberele acestea s'au instalat în localitățile pomenite și se întrețin, în bună parte, din ajutoarele date de primăriile municipiilor ținutului și de Uzinele Reșița. Județul Caraș întreține, pe cheltuiala sa, 50 străjeri merituosi în tabăra dela Bocșa-Izvor, iar Uzinele și Domeniile Reșița are 4 serii de câte 70 străjeri, deci aproape 300 inși, la Văliug (la locul numit Crivaia), pe care-i întreține pe speșele sale, toți aceștia fiind ucenici dela Școala profesională U. D. R. La fel, tot U. D. R. a oferit adăpost în clădirile sale dela Mărghițaș (lângă Anina) străjerelor din Timiș-Torontal și din Caraș.

În toate taberele, străjerii și străjerelle au un program bine întocmit, organizație aleasă, cu distracții, baie și chiar și cu terenuri sport, existente de mai înainte, și care se găsesc în preajma taberelor.

O femeie criminală își înjunghie concubinul cu secera

După trei săptămâni el moare la spital iar concubina e arestată

TIMIȘOARA, 1. Timpul și împrejurările nu lasă niciodată, ca o mârșăvie să nu fie descoperită. Tot astfel s'a întâmplat în cazul pe care-l relatăm mai jos și care a fost descoperit, cu toate încercările de a-l ascunde ale unei femei criminale, care și-a înjunghiat concubinul fără milă.

Muncitorul Britz Iosif, un om puternic ca un colos, în etate de 38 ani, era jucăria concubinei sale Drăgan Ana, de 29 ani, cu care trăia în concubinaj de vreo trei ani.

Femeie divorțată și înrăită, Drăgan Ana o ducea numai în certuri cu concubinul ei, om muncitor și de treabă. Zi de zi îi făcea scene, se bătea cu el și provoca scandaluri cari alarmau pe toți vecinii.

Locuința lor din Str. Pummer 2. era un adevărat haț, unde înțelegerea și liniștea n'aveau loc.

INJUNGHIAȚ CU SECERA

Lucrurile au mers din ce în ce mai rău și concubina, care-și ura bărbatul de moarte, aștepta doar prilejul să se răzbune. Și acesta n'a întârziat să vină. În noaptea de 11 Iulie crt. Britz Iosif, scârbit de viața de nesuferit pe care o ducea alături de o femeie certărească, a venit acasă amețit de băntură. Aceasta l-a luat în primire imediat și între ei s'a iscat o ceartă, în cursul căreia Ana Drăgan a înfipt în spatele concubinului o secere, care a pătruns pe o adâncime de 10 cm., perforându-i plămânul.

SUB TEROAREA CRIMINALEI

Criminala îi teroriza într'atâta pe bietul om, încât nu l-a lăsat să spună nimănui ce i s'a întâmplat. Victima s'a dus la un spital, unde a cerut să fie pus în spital, fără a spune

însă ce are, de groaza amenințărilor concubinei.

Rana provocată de secere se agrava din ce în ce mai mult și omul a căzut la pat. Într'o zi a avut totuși curajul să spuie surorii sale că a fost înjunghiat de concubina sa, cerându-i să denunțe cazul poliției. Dar aceasta nu s'a întâmplat, căci toți din casă erau sub teroarea criminalei.

Între timp, victimei i s'a făcut din ce în ce mai rău, așa încât concubina s'a văzut nevoită să-l interneze la spital, ceea ce s'a întâmplat la data de 24 Iulie crt.

De atunci, rana neingrijită la timp și infectată în ultimul grad, n'a mai putut fi vindecată. Plămânul atins de secere s'a transformat într'o masă enormă de puroi și cu toate încercările medicilor, victima n'a mai putut fi salvată. Muncitorul Britz Iosif moare la spital, la data de 28 Iulie crt.

POLIȚIA FACE LUMINA

Poliția, căreia până la urmă l-a fost denunțat cazul, a căutat să deslege misterioasa afacere.

Incredințat fiind de dl. comisar Santău, șeful biroului judiciar, dl. comisar Răutu începe cercetările, stabilind vinovăția concubinei.

Criminala văzând ce întorsătură a luat fapta-i mișlească, a încercat să scape de urmările ei, vagabondând prin diferite ascunzători, pentru a nu fi prinsă de poliție. Dar de ce l-a fost frică n'a scăpat, căci eră noapte, dl. comisar Răutu a dat de urmele ei, reușind s'o aresteze într'o ascunzătoare din cartierul Cetate. Concubina care și-a înjunghiat bărbatul a fost deferită parchetului, care o va trimite în judecată, pentru a-și primi pedeapsă ce i se cuvine.

Cum trăiesc portarii din Timisoara

Locuințe simple și câștiguri nesigure și neîndestulătoare
Ca să nu moară de loame, portarii sunt nevoiți să lucreze și în oraș

Timișoara, 1. — Cineva ne-a atras atenția, mai deunăzi, că portarii încasează 3 sau 5 lei, dela fiecare chiriaș, deschizând în timpul nopții poarta, și atunci când locatarii se întorc în corpore acasă și când, prin urmare, nu-i dau mai mult de lucru, decât numai unul.

Însă regulamentul municipiului, în această chestiune, este prea precis, ca să poată da naștere la constatare, el prevede plata aceasta — de 3 sau 5 lei, după cum portarul este deranjat din somnu-i înainte înainte sau după miezul nopții — pentru toți locatarii, și când se întorc în grup, dacă nu fac parte din aceeași familie.

Observația interlocutorului nostru, ne-a făcut însă să ne interesăm mai de aproape de situația acestor oameni, săcâiți la orice oră din noaptea de locatarii ce se întorc târziu acasă.

Proprietarul le pune la dispoziție un apartament, de cele mai multe ori neigienic, fie la subsol, fie sub scările ce duc la etaj, apartament compus din cel mult o cameră și o bucatărie, iar câteodată și dintr'o cămară de alimente. În acest apartament, necorăspunzător, se îngheșuie portarul cu toată familia lui. Înafară de locuință, el nu mai primește în general, nicio leafă dela proprietar. Doar unii mai iau și câteva sute în plus. În schimb însă, ei au dreptul să încaseze taxa de 3 sau 5 lei — de care am vorbit mai sus — taxă ce constituie singurul izvor de câștig al lor, câștig nesigur însă și neîndestulător. Din banii aceștia, el trăiește a doua zi, cu familia sa, cum va ști și cum îl va lumina Dumnezeu.

Unii locatarii, care se întorc aproape în fiecare seară prea târziu acasă, deci după ora de închidere a porții, ca să nu cheltuiască prea mult cu portarul, închiriază o cheie cu 60 lei lunar. Oamenii aceștia ar plăti, altfel, până la 150 lei la lună.

Dacă, să presupunem acum, într'o casă ar fi 10 apartamente, ceea ce este prea de ajuns, portarul ar câștiga, dela toate familiile, până la 600 lei lunar. Pre supunând că nu mai primește niciun ban — afară de locuință dela stăpânul casei — ceea ce, de altfel, se întâmplă de cele mai multe ori — această sumă e neîndestulătoare traiului său și al familiei sale.

De aceea portarii cei mai mulți sunt nevoiți să lucreze peste zi și în altă parte, pentru a-și suplini, de alurea, suma necesară pentru hrană.

Viața, în chipul acesta, le este foarte grea: obosiți de lucrul din timpul zilei, ei se scoală pentru fiecare locatar în timpul nopții, când acesta vine după ora închiderii porții, trezindu-se, poate din cel mai dulce somn.

Poate, o singură soluție ar fi în stare să mai schimbe viața acestor oameni prea necăjiți, ce fug de grijile dela țară, ca să dea aici peste alte amaruri: să fie plătiți, de proprietarii de case. Lucrul acesta ar fi și omenesc, gândindu-ne cât de mari sunt chiriile'n Timișoara.

În timpul acesta ar scăpa și chiriașii de-o a doua grijă, a cheii, care trebuie plătită lunar sau zilnic, și care în alte părți ale țării, nici nu este cunoscută, chiriașul primind cheia dela poartă, direct dela proprietar.

Pe planul afirmării naționale

Societatea „Protectorul”

Ce am făcut — ce trebuie să facem

Naționalismul sobru, constructiv, cumpănit și prudent în vorbe, dar neobosit în fapte, al aceluia, care a fost Emanuil Ungureanu, s'a reactualizat dela sine.

Ritmul nou, pe care ni-l impus nevoia unei grabnice renașteri naționale, reclamă o reînnoire nu numai a metodelor practicate până acum pe teren național-economic, ci și o reformare a condițiilor economice ce stau în drumul afirmării noastre naționale pe acest teren.

Înfăptuirile lui E. Ungureanu pe teren național-economic, modeste, dar temeinice, căci se bazau pe cunoașterea exactă a realităților, cunoașterea metodelor sale de înfăptuire și a concepțiilor sale în materie de economie națională pot servi și azi ca îndreptar pentru cei ce vreau să-și pună în slujba neamului și a Regelui întreaga lor putere de muncă și toată credința lor.

E. Ungureanu nu a fost omul zilelor trăite de el în țara întregită, — dovadă, că nu s'a lăsat încadrat în nici un partid și în loc să profite din ceia ce îi oferea diferitele conjuncturi politice, a suferit în acțiunea lui de înfăptuire, naționale, — și prin felul lui de muncă pentru binele obștesc și pentru consolidarea pilonilor, pe cari se reazămă țara și neamul, a fost omul renașterii naționale.

NU TEORII, CI FAPTE

Când alții conopeau naționalizarea vieții economice din orașele înstrăinate alegându-se pe ei, sau impunându-și prietini politici prin consiliile de administrație ale unor întreprinderi comerciale sau industriale, străine ca spirit, capital și personal, ei, afirmând, că piramida vieții noastre economice naționale nu se poate zidi dela vârf în jos, ci dela temelie în sus, se străduia și cu succes, să înființeze cămine de ucenici. Cămine, unde puii de români, veniți la Timișoara să învețe a meserie, se găsească nu numai adăpost, ci și ceva din spiritul și căldura căminului părintesc părăsit, când alții se arătau satisfăcuți, că în sfârșit am reușit să romanizăm fațada firmelor, el se gândea, cum se creieze instrumentul și mijloacele necesare, ca cel puțin o parte din firmele din Timișoara să fie românești și pe dinlăuntru. Din aceste frământări s'a născut societatea „Protectorul”.

O SOC. ALTRUISTĂ

Reproducem art. 2 al statutelor societății, redactat în stilul clar al lui E. Ungureanu, care arată scopul societății, ce a luat ființă la 5 Nov. 1924.

„Scopul societății e ajutorarea elementului românesc începător în industrie și comerț prin acordarea de ajutoare în formă de credit ieftin din fondul societății; acest ajutor se dă micilor comercianți și industriasi născuți români, de naționalitate română, cari se instalează și continuă meseria ori negustoria în Timișoara, ori în orașele și satele din județul Timiș-Torontal.”

Dar organizatorul acestui instrument de naționalizare organică și nu de fațadă a vieții economice, voia să creieze din această societate și un bastion al solidarității naționale obligând prin statute pe cei ajutați și salvați de greul începutului, ca să rămână membrii ai societății ce puțin 20 de ani, ajutând la rândul lor, prin cotizațiile ce le plăteau, pe alți români, ca să se încadreze în viața economică a orașului și județului, ca să-și poată începe, independent, meseria sau comerțul învățat

CE NU S'A FĂCUT ȘI CE S'A FĂCUT

Pe cât de mare și românească a fost concepția, dar și sufletul acestui om, pe

atât de vitregi au fost vremurile, când el a început să activeze în cadrul acestei societăți. Politicianismul eliminat pentru totdeauna din viața noastră publică, prin esența sa, nu putea să îmbrățișeze o societate altruistă, care activa fără șgomot și fără reclamă și a cărei adunări generale sau adunări de direcțiune nu oferău nici măcar jetoane de prezentă. Subvențiile, la care se aștepta societatea, nu au fost oferite de cei ce erau mereu cu naționalismul pe buze și astfel ea, afară de mici subvenții și cotizațiile modeste ale membrilor săi a rămas avizată la marea lui suflet E. Ungureanu și după moartea acestuia a altor conducători.

Dacă în ciuda acestor împrejurări vitrege la începutul anului 1939 societatea totuși poate să privească cu mândrie la 230 existențe românești independente, create cu ajutorul ei, aceasta se datorește spiritului de jertfă, moștenit care domină și azi activitatea ei. Ce ar fi putut însă ea înfăptui, dacă întâlnea înțelegere în drumul ei.

CINE A FOST AJUTAT

Dela înființarea ei până la sfârșitul anului 1938 s'au acordat ajutoare imprumuturi la 230 inși suma totală da 7.781.500 lei după ocupație următorilor: 38 barbieri sau frizeri, 27 croitori și 5 croitorese, 6 lăcătuși, 17 măcelari și cărnațari, 2 mecanici, 4 șoferi-mecanici, 5 maieștri de sobe de teracotă, 1 boiangiu, 2 brutari, 36 pantofari, 1 rotar, 2 argășitori și opincari, 2 blănari, 5 cojocari, 15 tâmplari, 1 compactor de cărți, 4 vopsitori și zugravi, 1 pregătitor de fețe de ghete, 2 sudori electrice, 3 fauri, 1 vopsitor chimic, 1 tăietor de pile, 1 constructor, 6 restauratori, 1 hornar, 1 brodeusă, 1 dulgher, 2 librari, 34 comercianți (băcănie și manufactură) și 3 comercianți de tutungerie.

Ritmul nou s'a resimțit și în viața acestei societăți, căci din cei enumerați aici numai anul trecut au fost ajutați 45 inși, numărul solicitatorilor fiind doborât mai mare.

RITM NOU, SPIRIT NOU

Din cele arătate aici se conturează îndeajuns ce este ce ar putea să devină această societate altruistă și deci nu e mirare, că d. Rezident Regal Dr. Alexandru Marta s'a grăbit să înscrie în bugetul Ținutului o subvenție de un milion de lei, iar primăria municipiului 100.000 lei.

Dar aceste sume, ținând seamă și de pierderile societății suferite prin legea conversiunii, acopere numai în parte nevoile tot mai mari ale societății. E. Ungureanu, când a fixat la 3000 lei taxa pentru un membru fondator, spera, că cel puțin o mică parte dintre conducătorii vieții publice își vor înțelege datoria de a da concursul lor întreg acestui instrument de naționalizare a vieții economice, menit să îndeplinească o funcție atât de importantă. Așteptările sale au fost zădărnice de spiritul vremurilor de atunci.

Azi trăim sub un spirit nou și societatea, care anul acesta îndeplinește 15 ani de existență, pornește cu încredere și nădejde la drum pentru a traduce în fapt și cu un ceas mai de vreme, gândul românesc al aceluia, care a fost E. Ungureanu.

Traian Birăescu

Citiți ziarul
„DACIA”

Probleme economice

Cauza principală a crizei agricole

de Prof. EMIL MIHAIU

Dela războiul pentru întregirea neamului, dar mai ales dela 1929 încoace, anul izbucnirii crizei mondiale și economia noastră națională a avut foarte mult de suferit. Țara noastră frumoasă, înzestrată cu toate bogățiile pe care natura ni le-a hărăzit într-o atât de are abundentă, am văzut, cum pe teren economic în loc să progreseze, a regresat sau în cel mai bun caz a stagnat.

În trecut, în era politicianismului deșantat pe chestiunile economice să auziau tot felul de incriminări, se făceau promisiuni și se creiau programe cari nu se executau. Fiecare partid politic arăta cauzele crizei economice-financiare numai din punctul lor de vedere egoist, promițând în continuu remediul potrivit. Toate măsurile luate în trecut de guvernele partidelor politice s'au dovedit fără efect real. Stabilindu-se diagnoze false, s'au luat măsuri greșite, care în loc să aducă o ameliorare, de cele mai multe ori au mărit dezastrul. Pentru combaterea crizei economice-financiare, s'a recurs mereu la tot felul de paliative, care au așezat viața noastră economică sub un regim cu totul artificial și care a dus la o adevărată anihilizare a tuturor organelor și la o sleire a finanțelor și creditului Statului.

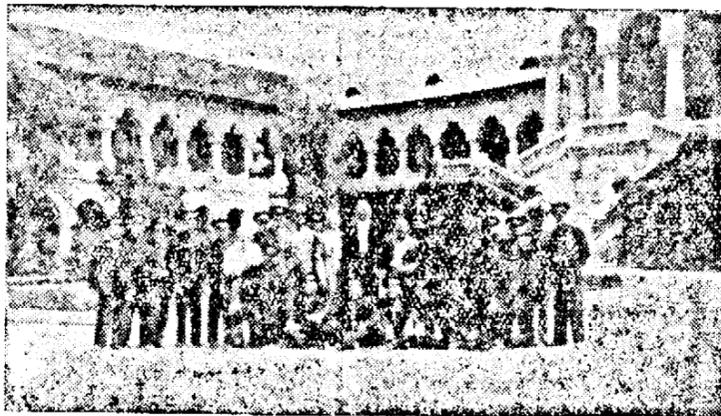
Țara noastră posedă două mari izvoare de bogăție permanentă, pe care nimeni nu-și poate lua: bogăția naturală și puterea de muncă cu inteligența poporului român, care rațional organizate într-o armonioasă colaborare pot constitui cea mai solidă garanție pentru dezvoltarea și prosperarea economiei naționale.

Agricultura, principala noastră ramură de producție, a suferit ca și celelalte ramuri de pe urma crizei generale. Principala cauză a crizei agricole dela noi a fost și este — pe

lângă dezechilibrul general dintre producție și consumație, adică producția nu e adaptată la consumație — în disproporție dintre cheltuielile și veniturile exploatațiilor agricole, în raportul anormal dintre costul de producție și prețul de vânzare a produselor agricole, provocat prin aceea, că produsele industriale se mențin la un preț mai ridicat ca indicele prețului produselor agricole.

Guvernul actua luând conducerea țării și-a fixat o politică economică bine chibzuită, menită să aducă îmbunătățiri pe toate terenurile. A creat largi posibilități pentru propășirea economiei naționale, a satisfăcut în cele mai bune condițiuni în măsură largă nevoile populației, iar pentru ridicarea standardului de viață a pornit campanii puternice.

Tot pentru ușurarea și remediarea crizei economice, în special a crizei agrare, guvernul țării a luat următoarele măsuri eficiente și de altă natură: la 23 Martie a. c. a încheiat convențiunea comercială cu Germania, complectată cu acordul privitor la colaborarea din Germania și România în acțiunea pentru promovarea agriculturii, din care va rezulta sporirea producției și în acelaș timp intensificarea exportului de cereale românești, a încheiat apoi acordul cu Anglia și înțelegerea economică cu Franța. Mulțumită politicii hotărâte pe care o duce guvernul întru ajutorarea agriculturii prin promovarea agriculturii, ne îndrituiește să credem într'un viitor strălucit al vieții noastre economice. De altfel chiar legea pentru valorificarea grâului, asigurându-i producătorului prețul remunerator de lei 42.000 la vagon, constituie un imbold puternic spre propășire sigură.

Corul tramvaiștilor timișoreni, unul dintre corurile cele mai vechi din Banat, care a concertat recent la Radio, cu prilejul excursiei făcute la București, la expoziția internațională „Muncă și Voe Bună”, a făcut un popas de o zi la Sinaia. Clișeul întărește grupul de tramvaiști, în frunte cu conducătorii lor, în curtea mănăstirii din Sinaia.

Scenă din războiul mongolico-japonez: tancurile japoneze au început a face ravagii.

INFORMATIUNI

— **Istoricul zilei.** La 2 August 216 d. H., este crunta bătălie de la Canne, în care Hî-nibal învinge pe Romanii.

— In 2 August 1760, călugărul Sofronie este prins de husari în Abrud, dar încă în aceeași zi e scăpat din mâinile lor de mulțime. E de amintit, că toate acestea se întâmplau pe timpul Mariei Tereza, pe când românii ardeleni care-au rămas credincioși bisericii ortodoxe, duceau o luptă aprigă contra acelor care au trecut la credința unită. Sofronie era acela care agita mulțimea, agitații care alocuri se transformau în crunte bătăi și care numai prin intervenția generalului Bucco II se pune capăt.

— În aceeași zi în care Sofronie e prins la Abrud, (2 August 1700) românii ardeleni expediază o provocare, către domnii din guvernul ardelen, în care protestează contra venirii la Roma a bisericii noastre ortodoxe românești.

— Pe când armata românească înainta victorioasă spre Buda-Pesta, la 2 August 1919, Béla Kun părăsește capitala țării sale, fugind la Viena.

— La 2 August 1934, moare mareșalul Hindenburg, numele căruia amintește un învins din războiul mondial.

— La 2 August a anului 1936, moare zburător Luis Blériot, care a fost primul zburător deasupra canalului Mănecei.

P. C. Miloș.

— **TIMPUL.** În ultimele 24 de ore timpul a fost frumos cu cerul mai mult senin. Temperatura a crescut fiind cuprinsă ieri dimineața între 17 grade la Predeal și 25 grade la Călărași. Eri la ora 13 la Băneasa: temperatura pe sol 34 grade în aer liber 32, în apărător 29 grade. Timpul propabil pe 1 August: presiunea în ușoară creștere. Cerul mai mult senin. Vânt slab din direcțiuni nehotarâte. Temperatura va continua să crească.

— **Trei costume de haine furate.** Poliția cercetează reclamația d-nei Paula Scheleger, din str. Iosif Vulcan 14, căreia individ neidentificat până acum — introducându-se cu chei potrivite în locuință — i-au furat 3 costume de haine și suma de 3000 lei

— **BATUT DE NECUNOSCUȚI.** Locuitorul Anyiod Pongrațiu, din str. Ciprian Porumbescu 14, a reclamat poliției că în fața biroului Schrantz a fost lovit și rănit la ochiul stâng de un necunoscut

— **Hoție nocturnă.** Indrăzneala hoților nu mai cunoaște margini. Eri noaptea, individ neidentificat cu reușit să se strecoare pe terasa locuinței d-lui profesor Ciofleac, din Bulevardul C. Diaconovici-Loga 27, furând o pătură și 2 fețe de masă. Cazul se cercetează.

— **CHELNER TAIAT DE UN BEȚIV.** Individul Otescu Vasile, de 42 ani, domiciliat în str. Müller Guttenbrunn 24 a fost înaintat ieri comisariatului de poliție din circ. Fabrică. Numitul, îmbărbându-se peste măsură, în localul Bentu, s'a luat de ceartă cu inelul Dekold Șetfan, care nu vroia să-i mai dea niciun strop de băutură. Bețivul înfuriat s'a repezit la chelner cu cuțitul, tăindu-l la mână stângă.

— **Bătut de concubină.** Eri seară la orele 18.30, în splaiul M. Guttenbrunn 16, locuitorul Peia Iosif, de 30 ani, s'a bătut cu concubina sa Toth Margareta. În încercarea de a-l împinge pe ea în apă, Peia a fost lovit în cap. Salvarea l-a pansat și lăsat la domiciliu.

— **Petru candidații școlilor militare.** Se aduce la cunoștința tinerilor candidați la Școlile Militare Ofiteri activi terestre că limita de vârstă a fost mărită cu maximum 6 luni, peste aceea prevăzută în Decizia Ministerială Nr. 1058/1939 publicată în Monitorul Oficial Nr. 131/1939.

— **Primăria orașului reședință de județ Deva** cu No. 5304/939 pune în vedere d-lor comercianți și meseriași cari posedă brevete comerciale, industriale obținute din timpul fostei dominații austro-ungare să prezinte aceste brevete Primăriei camera No. 8 până la data de 10 August 1939, rămânând asupra dânilor numai cele eliberate de autoritățile românești. Deva, la 24 Iulie 1939.

— **Primăria orașului reședință de județ Deva**, cu Nr. 5328/939 aduce la cunoștința publică, că tabloul cu impunerea proprietarilor de vii din orașul Deva, întocmit de Percepția Statului, este afișat la Primărie până la 10 August a. c., când expiră și termenul de apel. Deva, la 26 Iulie 1939.

— **Starea civilă la 31 Iulie.** Născuți: Ivanca, fiica Rozaliei Toth și Ana Maria, fiica lui Francisc și Margareta Földeak. Morți: Ioan Schwartz, de 70 ani; Terezia Vörös, de 59 ani, Ghizela Paulints, de 59 ani și Adalbert Sebes, de 76 ani.

— **Căsătorie.** Duminecă, 30 Iulie a. c. a avut loc în biserica gr. ortodoxă din Greoni căsătoria d-șorilor Mărioara Stoia cu d. ing. Cristofor Sbiera inspector C. F. R. din Timișoara. Sincere felicitări.

— **D. decan al Camerii notarilor publici dr. Alexandru Morariu** a plecat pentru o lună de zile în concediu la băile Slănicul Moldovei.

— **D. dr. Iosif Nemoianu**, directorul Institutului pentru ocrotirea copiilor își petrece vacanța împreună cu familia în munții Banatului.

— **MUNCITOR LOVIT DE O MAȘINĂ.** Vopsitorul Suhanek Mihai, de 41 ani, a fost lovit de o mașină, până în prezent neidentificată, alegându-se cu o rană adâncă la piciorul stâng. Salvarea chemată de urgență l-a internat la sanatoriul Bega.

— **Nenorocire din imprudență.** Femeia Ronceca Elisabeta, din str. Dacilor 23, în etate de 60 ani și-a rupt piciorul stâng, căzând de pe treptele casei. Cu Salvarea a fost internată și pansată imediat.

— **MIȘCAREA DEMOGRAFICĂ A ROMÂNIEI ÎN LUNA MARTIE 1939.** Numărul de Iulie al Buletinului Demografic al României, sosit azi, publică cifrele mișcării populației în luna Martie 1939. Cifrele acestui luni sunt foarte favorabile. Dăm cele principale arătând în paranteză datele respective ale lunii Martie 1938. Nașteri: 52.546 (53.864); calculat pe an și 1000 locuitori: 31.2 (32.3). Decese: 42.921 (36.254); calculat pe an și 1000 locuitori: 25.4 (21.7). Mortalitatea infantilă: Morți la vârsta de sub un an, la 100 născuți vii: 21.3 (19). Excedentul natural: 9625 (17.610). Calculat la an și 1000 locuitori: 5.8! (10.6). Căsătorii: 19.740 (20.222). Divorțuri: 1017 (1271). Penalitatea etnică avem următoarele procente: Născuți vii: Români 80.7 (80.6); Unguri 5.3 (5); Germani 2.6 (2.7); Evrei 1.6 (1.8). Decese: Români: 79.4 (77.9); Unguri 5 (5.9); Germani 3.1 (3.5); Evrei 2.4 (2.9). Ținutul Timiș, care la 1 Ianuarie 1939 a avut o populație calculată de 1.708.399 suflete, arată în luna Martie 1939 — 2835 născuți vii, 3239 decese, deci o scădere a populației de 404 suflete.

— **Tăbăcar denunțat Parchetului** pentru bătăie și provocare de leziuni corporale. La Parchetul din localitate s'a înregistrat ieri un interesant denunț, semnat de un tăbăcar timișorean prin d. avocat Iulian Dolga, anume Francisc Schirmang. Tăbăcarul arată că Duminecă după amiază a fost bătut de un tovarăș la lucru, Subin Dobromir, din str. Griviței No. 3, care i-a fracturat o mână. El se constituie ca parte civilă.

SPORT

Football

Finala C. E. C. a fost câștigată de Ujpest

Ferencváros—Ujpest 2:2 (2:0)

Deși conduși în prima repriză și cu sumbrele perspective de a fi egalați în goal-average, campion-average, campionii în repriza secundă printr'un joc fără artificii au egalat scorul adjudecându-și astfel prețiosul trofeu, pentru acest an. Golurile au fost marcate în m 15 de Kiszlely din penalty, în m. 30 Biro II mărește scorul.

La reluare campionii își revin și egalează prin golurile marcate de Adam și Balogh.

Mureș—Gloria 2:0 (2:0)

Returul matchului de calificare a fost câștigat pe merit de echipa din Tg. Mureș. Scorul obținut încă nu este suficient pentru a recupera avantajul de 3 puncte și astfel după toate probabilitățile gălățenii se califică pentru Div. A. Spunem probabil că cei din urmă sunt implicați într'o murdară afacere de mituire unica în proporție în analele sportului și care ne repugnă de a o comenta mai pe larg.

ATLETISM

Matchul România-Germania în prima zi doar o singură victorie a noastră a adus.

În prima zi de întâlnire Româno-Germană atleții noștri deși au obținut performanțe remarcabile nu au putut să se claseze în frunte în nici o probă cu excepția saltului în lungime la care am câștigat. Rezultatele tehnice sunt următoarele:

100 m. plat: 1. Müller (g) 10.8 2., Strunkl (g) 10.9 3., Cristea (r) 11.2. 400 m. plat: 1. Mes (r) 49.5 2., Krisper (g) 50.7 3., Rose (g) 52.3.

800 m. plat: 1. Ritter (g) 1.55.9 2., Kiss (r) 1.56.4 (Record român egalat).

110 m. garduri: 1. Leitner (g) 15.3 2., Langmayer (g) 15.7 3., Negrul (r)

16.9.

Salt în lungime: 1. Stoichișcu (r) 685 cm. 2., Danjak (g) 634 cm.

Prăjină: 1. Proksch (g) 370 cm. 2., Jenk (g) 350 cm. 3., Maesciuc (r) 340 cm.

Greutate: 1. Oanfal (g) 13.87 m. 2., Tiefel (g) 13.79 m. 3., Gurău (r) 13.75 m.

Ciocan: 1 Mayer (g) 54.53 m. 2., Bayer (g) 52.99 m. 3., Biro (r) 45.94 m.

NATATIE

Cupa M. Savu a fost câștigată de învinsii din Tg. Mureș.

În cadrul concursului pentru Cupa Mihail Savu desfășurat în două zile 29 și 30 Iulie, din cauza apei prea reci, rezultatele obținute au fost mult sub așteptări conținute neputând arăta adevărata lor valoare. Rezultate tehnice:

50 m. liber: 1. Püllöck 28' 2., Békés Mureș 29' 3., Haliu Ilsa.

800 m. liber: Kelemen Tg. Mureș. 100 spate: 1., Püllök Ilsa 1.20.5 2., Veres Tg. Mureș 1:23. 3., Fischer Buc. 1:36.6. 100 m. brasee: 1., Békés Tg. Mureș 1:21. 100 m. liber: Püllök Ilsa 1:04.8 2., Kelemen Mureș 1:05.8 3., Bohunicki Ilsa 1:08. 200 m. brasee: 1., Herz Sibiu 3:10.4. 4x100 m. liber: 1., Ilsa 4:35.8 2., Tg. Mureș 4.46. 4.46. 3., București 5:34. 400 m. liber: Kelemen Tg. Mureș 6 m. 2., Puscaș București 6:22. 3., Fabian Ilsa 6:43.

200 m. liber: Kelemen Tg. Mureș 2:31.2 2., Bohunicki Ilsa 2:35.8.

Sărituri 1. Lascu Buc. 2., Rosendorfer Sibiu.

Polo: SSTM—Ilsa 5:2 (1:2).

Viforul Dacia—SSTM 2:1 (1:1).

Punctajul definitiv este: 1., Tg. Mureș 134. 2., București 98. 3., Timișoara 55 p. 4., Sibiu 38 p. 5., Arad 6 p.

Box

Cheo Morejon neîndreptățit de juriu

Gala de box de Sâmbătă seara desfășurată pe arena Electrică nu a avut succesul scontat parte din cauza programului prea încărcat parte din cauza deciziilor prea superficiale ale juriului.

Matchul vedetă dintre Spakov și Morejon este urmat cu interes de public și copios fluierat la sfârșit din cauza juriului care cu tot prețul a căutat să scoată pe Spakov care puțin box ne-a arătat în cele 10 reprize. Adversarul său Morejon cu toată diferența de greutate l'a pus adeseori în dificultate ba i-a făcut cunoștință cu podeaua pentru 1 sec. Rezultatele:

Dudău CAMT învinge la puncte pe Knezsevics ILSA.

Szűcs ILSA la egalitate cu Csizser CAMT.

Bercea CFR învinge net pe Toth CAMT.

Gilize CAMT învinge greu la puncte și după un match spectaculos pe Moricz III.

Istrate CFR—Basch CAMT după clownerii nul.

Menczer ILSA—Vasilescu CAMT nul.

În matchul dintre profesioniștii Spakov Morejon, negrul a boxat științific arătând o mulțime de lucruri frumoase, însă repetatele țineri ale adversarului său precum și boxul confuz și nereglementar al lui i-au diminuat meritele și l'au scos pe Spakov învingător. Să nu se mire organizatorii de n'ar avea spectatori la viitoarele gale.

Punctajul a fost 199—197.

Vizitați romantica pădure de brazi din Băile Herculane și Restaurantul

Poiana Podului

Muzică: Mâncări și beuturi excelente, pul la frigare (adevărat la frigare) pește proaspăt și grătar sp. al. Comenzi la orice oră.

ULTIMA ORA

Ungaria e sincer atașată puterilor axei

declară contele Csáky la Sopron

Comentariile ziarului „România” la discursul contelei Csáky

Budapesta, 1 (Rador). — In cuvântarea pe care a rostit-o cu prilejul deschiderii cursurilor universitare dela Sopron, contele Csáky, ministrul de externe maghiar, a subliniat că Ungaria rămâne cu onestă sinceritate instinctiv atașată politicii puterilor axei. „Niciun interes ungar, a spus contele Csáky, nu este potrivit intereselor axei. Urmându-și calea dreaptă, Ungaria nu amăgește pe nimeni, ci pune liniștită pe prietenii ei în curent cu proporțiile forței sale. Cu cât prietenii sunt atacați înăuntrul sau în afară, cu atât se cuvine să îndeplinim puternica hotărâre de a rămâne credincioși prietenilor.

Prietenul se recunoaște în timpuri grele și este prețuit dacă în momente critice el nu se retrage în dosul așa zisei înțelepciuni, a lășității, ci ia liniștit partea prietenilor fără a cădea în exagerare și ține atât moralmente cât și materialmente în continuu sub ochi proporțiile proprii sale forțe. Să sperăm că va da roade sinceritatea cu care chiar în ultima vreme am demonstrat prietenilor că pot conta pe noi, căci prețuim solidaritatea și onoarea națiunii mai mult ca orice alt lucru. Și pentru a ne salvarda suntem gata să luăm asupra noastră orice risc. Suntem un popor pașnic, dacă suntem lăsați în pace. Aceasta nu înseamnă că renunțăm la cel mai mic drept al nostru, fiindcă numai popoarele condamnate la moarte încheie compromisuri cu ele însele. Suntem o națiune moderată și nu cerem dela nimeni mai mult decât ceea ce ni se cuvine.”

Ministrul afacerilor străine a declarat apoi că ar fi fericit dacă s'ar putea crea cu toți vecinii o atmosferă de încredere în care neîncrederea nu ar câștiga teren chiar în cazul dacă pe de o parte și de alta ar surveni fapte neașteptate sau s'ar rosti cuvinte vătămătoare.

Echivocul continuă să subsiste

Ziarul „România”, ocupându-se de discursul de duminică al d-lui Csáky, în numărul său de azi scrie între altele:

Importanța cuvântării contelui Csáky stă în faptul că Ungaria se situează de astă dată fără niciun echivoc alături de puterile axei, față de a căror politică ea se declară atașată în toată sinceritatea și cu toate riscurile.

Echivocul continuă însă să subsiste. Mai întâi atunci când d. Csáky uită protestările de indefectibilă sinceritate și amicitie făcute Poloniei și apoi când, după ce amintește că Ungaria își menține, întregi, pretențiunile și revendicările ei, ministrul ei de externe declară în acelaș timp, că înțelege să lucreze pentru crearea unei atmosfere de bună vecinătate și de apropiere cu toți vecinii Ungariei.

În felul acesta este clar că Ungaria care acum declară că nu înțelege a renunța la cererile ei revizioniste, nu poate spera, în mod cinstit, o apropiere cu acele țări, între cari se numără și România, care nu înțeleg să cedeze, nici de fapt nici simbolic, cea mai mică parcelă din drepturile lor și patrimoniul lor. Bunelor raporturi cu Ungaria, noi le-am creiat

făgașul, atât prin atitudinea conciliantă pe care întotdeauna am avut-o față de vecina noastră, cât și prin loialitatea cu care guvernul României a înțeles să trateze și să rezolve drepturile echitabile ale minorităților noastre, între care cea maghiară a fost larg împărțită.

Cum ne-au răspuns vecinii noștri, se știe: — Intreținând, cu tenacitate, o atmosferă de dușmănie, ce constituie un obstacol, nu numai pentru organizarea și consolidarea păcii în Europa Centrală, dar un obstacol în calea consolidării Ungariei, în primul rând.

Dificultățile germanilor în Cehia

Cehii reclamă aceleași drepturi pe cari le cereau Sudetii

Praga, 1. — Agenția Havas transmite: Presa germană acuzând în mai multe rânduri pe Cehi de inerție și pasivitate, „Poledni List” publică azi un articol pe care îl numește „dovada că Cehii au toată bunăvoința de a colabora cu Germanii.”

Ziarul propune să se ia drept baza relațiilor între cele două naționalități proiectele de legi și revendicările Partidului German al Sudetilor. „Ceeace a

fost bun atunci, nu poate să fi devenit rău acum, scrie ziarul. Germanii protestau contra cehizării. Noi protestăm contra germanizării. Avem tot motivul să credem că lucrurile întemeiate pe violență nu pot să dureze.”

La Praga peste 30.000 de persoane au defilat ieri prin fața mormintelor regiilor boemi, Ceremonia s'a terminat cu imnul regelui Wenceslav.

Negocierile economice germano-ruse încezesc

Paris, 1 (Rador). — „Le Figaro” anunță dela corespondentul său din Berlin că negocierile economice germano-ruse încezesc. Negociatorii germani se află la Moscova de mai bine de o lună, făcând eforturi pentru a încheia un nou acord cu Rusia Sovietică. Acest tratat comercial ar trebui să dea puțința celor două țări să-și sporească în mod considerabil importul și exportul lor.

Wohitat, conducătorul serviciului pentru reorganizarea economică a Germaniei — continuă ziarul — a criticat ieri modul în care Rușii înțeleg să ducă tratativele. Germanii consideră ca vexatorie această atitudine a Rusiei, iar Rușii ezită să încheie acordul comercial cu Reichul, arătându-se sceptici în ce privește realizarea planului de patru ani alcătuit de Germania.

Manifestație aeronautică germană cu două accidente grave

Alte două accidente de aviație în străinătate

Berlin, 1 (Rador). — O mare manifestație aeronautică s'a desfășurat Duminică la Frankfurt am Main în fața a 150.000 spectatori. Au luat parte numeroși aviatori reprezentând 14 națiuni.

Sergentul Maior Felderbaum, care a câștigat și anul trecut această competiție, s'a clasat din nou ca as al aviației germane pentru sborurile de siguranță.

Din nefericire, în cursul probei aeriene internaționale s'au produs două accidente. Pilotul Taxis a murit, prăbușindu-se cu avionul său. Un spectator a fost sdrăbit de un alt avion, care a fost obligat să aterizeze din cauza defectării motorului.

Moscova, 1 (Rador). — Un grav accident de aviație s'a întâmplat aseară. Cei patru ocupanți ai unui avion prăbu-

șit, între cari și generalul Kholzulov, au fost omorâți.

Chicago, 1 (Rador). — Un avion de transport trimotor a capotat pilotul și 11 pasageri au fost răniți.

Scoală pentru secretarii breslelor

Ministerul Muncii a luat inițiativa de a înființa un curs de specializare pentru conducătorii de bresle. Aceste cursuri se vor ține în primul rând pentru secretarii generali ai breslelor.

Primul curs va avea loc la Călimănești în luna Septembrie și va ține o lună de zile. Funcționarii, meseriașii și lucrătorii cari vor urma această școală trebuie să aibe vârsta de 30—35 ani impliniți.

Cursul se va ține cu 40 de cursiști, cheltuielile de întreținere privind Ministerul Muncii.

M. S. Marele Voevod de Alba Iulia

sublocotenent în marina de război

BUCUREȘTI, 1. ((SIR)). Maestatea Sa Regele a hotărât ca pe ziua de 15 August 1939, ziua Marinei, Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba Iulia să fie înscris ca sublocotenent în marina de război.

Lupta sângeroasă între poliție și greviști în America

Newyork, 1 (Rador). — O adevărată luptă s'a desfășurat luni dimineața între 75 polițiști și 3000 lucrători, cari formau pichete de greviști la întreprinderile de caroserii „Fisher” din Cleveland, urmărind să împiedice pe lucrătorii negreviști de-a intra în ateliere. Zece funcționari ai întreprinderii au fost răniți, patru dintre ei sunt în stare gravă.

Poliția s'a servit de bombe lacrimogene, dar greviștii au cules mai multe din aceste bombe, cari nu explodaseră, și le-au aruncat la rândul lor asupra polițiștilor. Mai mulți polițiști au fost loviți cu pietre și băte. Mai multe automobile au fost incendiate de greviști. S'au făcut numeroase arestări.

Avantaje acordate de Ministerul Agriculturii cumpărătorilor de sămânători

Scutire de vamă, taxa ad valorem și o subvenție de 200 lei

București, 1. (SIR). Direcțiunea genului rural din Ministerul Agriculturii a făcut cunoscut camerelor de agricultură că a fost admis la import un stoc de 500 de sămânători fără scutirea de vamă și a taxei ad valorem.

Totuși ministerul, pentru a veni în ajutorul agricultorilor cumpărători a hotărât să dea o subvenție de 200 lei pentru fiecare sămânătoare cumpărată.

Camelele vor înainta de urgența ministerului tablourii nominale de agricultorii cari se înscriu pentru cumpărarea mașinelor pentru a se putea face repartitia pe țară a stocului de 500 de mașini.

PREȘEDINȚII CAMERELOR DE MUNCĂ ÎN CAPITALĂ

Miercuri 2 August vor sosi în Capitală președinții camerelor de muncă din țară, convocați la Uniunea Camerelor de Muncă. Se va lua în discuția proiectul de organizare al profesiunilor.

DUBLAREA LINIEI FERATE CAMPINA — BRAȘOV SE VA TERMINA ÎN 1940

Director General al Căilor Ferate, dl. ing. Ion Macovel, însoțit de mai mulți directori ingineri, a făcut inspecția lucrărilor de dublare a liniei ferate Cămpina—Brașov. S'au constatat că lucrările de dublare sunt foarte avansate. Lucrările de terasament sunt aproape terminate. Marele tunel dela Timiș, în lungime de 952 metri, a fost străpuns pe o distanță de 300 m. Deasemeni s'au executat numeroase podețe și s'au început lucrările nouilor poduri.

Dată fiind asiduitatea cu care se lucrează noua linie dublată, va fi dată în exploatare după toate probabilitățile, până la finele anului 1940.